

O jednotlivých atrakciách:

LEGOLAND BILLUND /www.legoland.dk/

Na začiatku 20. storočia bolo mestečko Billund bezvýznamným a zabudnutým miestom na mape Dánska a celá oblasť bolo doslova agrárnou oblasťou s veľmi malým priemyslom lokálneho významu. Takýto charakter mala aj firma Lego A/S, pôvodne stolárska dielňa – výroba rebríkov, ktorá zhodnocovala drevený odpad na výrobu drobných hračiek z dreva. V polovici 20. storočia medzi priemyselnými materiálmi získavajú významné miesto umelé hmoty – plasty. A práve firma Lego A/S vsadila na tieto nové materiály a z ich výrobných priestorov začali vychádzať prvé jednoduché stavebnice Lego. Nasledujúce roky potvrdili správnosť tejto voľby. Hračky Lego zakladateľa Ole Kirk Christiansena si rýchle získali deti na celom svete. Firma zaznamenala nebyvalý rozmach a dnes má pobočky – výrobné po celom svete. Jedna z nich je v českom Kladne.

V roku 1968 firma Lego urobila ďalší historický krok. Brány otvoril zábavný park Legoland, priamo v Billunde, na pozemkoch susediacich s výrobným závodom. Legoland sa stal typicky národnou, kultúrnou zábavnou a rozprávkovou krajinou pre deti i dospelých. V ďalších rokoch sa Legoland v Billunde stal top atrakciou medzinárodného významu a preto bolo celkom logicky otvorené medzinárodne letisko Billund, ktoré do Legolandu priváza viac ako 1 milión návštevníkov z celého sveta. Medzi inými existuje aj priame letecké spojenie z Viedne do Billundu.



Pôvodný Legoland z roku 1968 bol postavený na ploche 100 tis m²,/ dnes už 18 hektárov/ na ktorých stoja modely a miniatúry postavených z 30 mil. kusov kociek Lego. Len na model kráľovského prístavu bolo treba 3 mil. ks kociek, na kráľovský palác Amalienborg 900 000 ks, sochu H.Ch. Andersena 210 tis. atd.

Roky a moderná doba však veľa zmenila. Zábavný park Legoland v Billunde sa ohromne nafúkol a násobne zvýšil plochu, na ktorej sa rozprestiera. Otvorili sa nové Legolandy po celom svete. Dnes máme Legoland v New Yorku, v Kalifornii, na Floride, vo Windsori v Anglicku, v Nemecku, Malaysii, Dubai. Zaujímavosťou tiež je, že Legoland ako ohromne účinný /ale aj nakladný/ marketingový nástroj firmy Lego A/S uz dnes nie je v majetkovom portfóliu firmy Lego A/S. Firmu Legoland dnes vlastní zahraniční investori. Investičná skupina Blackstone Group má 70 % a firma Lego A/S 30 %.

Po predaji Legolandu Billund z areálu zmizli mnohé národné zbierky, ktoré boli umiestené v areáli Legolandu. V Legolande bola svetoznáma zbierka miniatúr zo zlata, striebra a diamantov /sučasť miniatúr na zámku Windsor/, nádherné múzeum mechanických hračiek a unikátne Múzeum bábik a detských kočíkov.

Tieto nesmierne zaujímavé kolekcie však skoro nahradili iné novodobé atrakcie hned za múrmi Lega a Legolandu. Predovšetkým tropický zábavný rezort Lalandia Billund a najnovšie experimentálne a zábavne centrum Lego house.

LALANDIA BILLUND /www.lalandia.dk/

Lalandia je dánsky dovolenkový rezort – rozsiahly park a centrum rodinnej zábavy, oddychu a športu. V Dánsku Lalandia vznikla najprv v roku 1998 v mestečku Rodby na juhu ostrova Lolland, tu treba hľadať aj pôvod názvu Lalandia. Naša - Nová Lalandia na Jutskom polostrove v meste Billund vznikla v roku 2009. Umiestnenie Lalandii v Billunde hned oproti svetoznámemu parku Legoland prinieslo silný synergický efekt a Lalandia v Billunde sa návštevnosťou zaradila medzi „top 10“ najnavštevovanejších miest v celom Dánsku. Ročne Lalandiu navštívi 620 000 ľudí, čím sa radí na 6. miesto v Dánsku v závese za takými atrakciami ako sú kodaňské Tivoli či práve Legoland v Billunde.



Lalandia v Billunde bola otvorená v apríli 2009 a dodnes jej hlavná súčasť – tropický vodný svet Aquadome je so svojimi 10 000 m² najväčšou atrakciou svojho druhu v celej Škandinávie. Medzi najväčšie atrakcie Aquadomu patri „Tornádo“, 102 m dlhá šmyklávka „Twister“, či „Octopus Racer“. Teplota vody v Aquadome je „vyladená“ na 28°C a vzduch 30°C. Zariadenie je prekryté umelou oblohou garantujúcou oblohu zaliatu slnkom. Aquadome však nie je jedinou atrakciou Lalandie – veľmi úspešne ho dopĺňa svet detských ihrísk „Monky Tonky Land“, „ Winter Land“ /korčuľovanie, jazda autíčkami po ľade/, lezecké steny, minigolf, botangove ihriská, fitness centrum amnoho iných. Architektonicky je Lalandia riešená arkádami na spôsob starobyklých uličiek kdesi zo Stredomoria a celý areál ponúka množstvo služieb- kdispozícii su desiatky gastronomických zariadení všetkých možných druhov, obchody, Supermarket Lalandia atd.Lalandia ponúka zároveň významnú kapacitu ubytovacích možností. K dispozícii je niekoľko desiatok dovolenkových domov, každý pre 4 – 8 ľudí. Domy sú kompletne vybavené, každý má svoju vlastnú terasu a parkovacie miesto. Vzdialenosti medzi jednotlivými časťami parku skracaie minivláčik, ktorý celý deň premáva po celom parku.



JELLING

Túto obec sme niekoľkokrát spomínali v kapitolách o histórii Dánska. Leží priamo na starodávnej ceste vedúcej zo severu na juh, naprieč celým Jutskom, ktorá je známa ako Dobyťcia, či Vojenská cesta, alebo Pútnická cesta. Do Jelling priťahujú turistov 2 obrovské mohyly, jedna na severnej strane a druhá južne od dnešného kamenného románskeho kostola, teda po oboch stranách miestneho kostola. Historici tvrdia, že tu pred vyše tisíc rokmi bolo sídlo kráľov, čo dokumentujú i obe mohylové návršia, nazvané Gørm Høj a Thyra Høj. Toto miesto sa všeobecne uznáva ako pohrebné miesto kráľa Gorma Starého a jeho ženy

Thyry. V severnej jellingskej mohyle archeológovia našli veľkú dvojitú drevenú komoru. Jej strop našli prerazený a kostry pochovaných a ostatné predmety, až na malé výnimky boli odstránené. Južná mohyla neskrývala žiaden hrob, ale veľmi zvláštnu symbolickú konštrukciu zo štíhlych vetiev. Na vrchole mohyly sa našli základy drevenej stavby – pravdepodobne starej vyhlídkovej veže.

V tesnej blízkosti kostola stoja 2 runové kamene. Menší z nich sem umiestnil Gorm Starý na pamiatku svojej manželky a väčší zase kráľ Harald Modrozub na pamiatku svojich rodičov – kráľa Gorma a kráľovnej Thyry (zomrela r. 935). Na oboch runových kameňoch sú nápisy. Gormov kameň má štyri odkazy : spomienku na Thyru, zjednotenie Dánska, jeho vládu nad Dánskom a Nórskom a konečne christianizáciu Dánska. Na Thyrinom kameni je napísané „Thyra, ktorá trpela za zjednotenie Dánska“. Nesporne oba runové kamene i náhrobné mohyly sú unikátnou pamiatkou nesmierneho významu, kde je vlastne vrytý do kameňa „rodný list“ Dánska. Odkazy vikingského kráľa Gorma nachádzame pod najstarším vyobrazením Krista (r. 970) v Škandinávii. Nemenej dôležitý je kostol, v ktorom pri reštauračných prácach v r. 1975- 1980 objavili pozostatky kráľa Gorma. Taktiež sa zistilo, že pod chórom dnešného kostola z roku okolo 1100 našli pozostatky min dvoch drevených stavieb - kostolov. V prvom prípade išlo o Kostol kráľa Haralda, v druhom o pohanskú svätinu kráľa Gorma. Najstarší z nich bol dokonca väčší ako ten dnešný a s najväčšou pravdepodobnosťou slúžil ako katedrála kráľa Haralda Modrozuba. V kostole objavili fresky (dnes sú to ich kópie, originály sú v Národnom múzeu v Kodani), ktoré sú úplne odlišné od ostatných fresiek objavených v Dánsku. Raritou je, že pri tvorbe kópií fresiek došlo i k omylu. – autor kópie si poplietol výjav z originalu Jána Krstiteľa s biblickým výjavom Troch kráľov. Jellingske pohrebisko je na zozname kultúrnych pamiatok Unesco od r. 1994. Jelling dotvára ďalej veľké trojuholníkové priestranstvo, bez pochybností pohánskeho posvätného miesta „ví“ ohradeného mohutnými na seba kolmými prírodnými kameňmi.



Archeológovia boli schopní zostaviť aj časovú chronologiu všetkých nálezov a to v tomto slede : najstaršie sú pamiatky z doby kráľa Gorma- teda trojuholníkové ví, severná mohyla, pohanská svatýňa a runový kameň na pamiatku kráľovnej Thyri. Za panovania Gormovho syna Haralda Modrozuba bolo zavedené kresťanstvo a odstránené všetky pohanské stavby v Jellingu. Na mieste pohanskej svatyně dal Harald postaviť drevený kresťanský kostol, Harald dal postaviť aj druhú – južnú mohylu a zo severnej mohyly premiestnil pozostatky Gorma a Thyra do kresťanského kostola. A samozrejme dal vztýčiť skvostný rúnový kameň na pamiatku svojich rodičov, zavedenia kresťanstva a zjednotenia Dánska.

Najmladšou jellinskou pamiatkou je potom dnešný kamenný románsky kostol, ktorého pravouhlý chór stojí na Haraldovom kostole a Gormovou pohanskou svatynou. V Jellingu zostali len dve nezodpovedané otázky – neprišlo sa na význam vetvovej konštrukcie južnej mohyly a rozpaky vyvoláva aj fakt, že už kresťanský kráľ dal postaviť runový kameň, ktorý je symbolom pohanstva.

Horeuvedené skutočnosti zaujmú skorej dospelého ako maloleté deti. Predovšetkým však pre ne je tu vybudované Náučne centrum, ktoré deťom doslova berie dych. Z našich skusenosti zážitky z tohoto miesta bol mnohásobne silnejšie ako zo zábavy v Legolandu. Super najnovšie moderné technológie, vizualizácie a senzorického vnímania doslova prenesú do čias Vikingov. Legendy, ktoré deti počúvali pri táborových ohňoch, čítali v knižkách či videli v televízii sa zrazu skutočnosťou – deti sa stanú vikingmi doby okolo roku 800, prejdú chodníkom do Valhally a či do obdobia kresťanizácie Dánska. Pre deti je to určite skvelý zážitok!

ODENSE A MÚZEUM HANSA CHRISTIANA ANDERSENA

Odense je hlavným mestom ostrova Fyn a zároveň tretím najväčším mestom Dánskeho kráľovstva. Žije v ňom necelých 200 tis. obyvateľov. Prvá zmienka o Odense je z listov nemeckého cisára Otta III. z roku 988. Znamená to, že mesto patrí medzi najstaršie v krajine



a je ďaleko staršie ako Kodaň či iné mesta. Mesto má krásne centrum, plné pamiatok hodných návštevy avšak našim cieľom je revitalizované Múzeum Hansa Christiana Andersena.

Hans Christian Andersen, herec, rozprávač a predovšetkým svetoznámy autor rozprávok, bez prikrášlenia najlepších na svete. Tie symbolizujú aj je vlastný život pretvárajúci osud škareného kačiatka v majestátnu labuť. H.Ch. Andersen sa narodil práve v Odense a to 2.apríla 1805 v malom žltom domčeku na rohu rázovitej uličky. O 100 rokov neskoršie jeho ikonický rodný dom za zmenil v jeho múzeum /1908/. Odvtedy múzeum nazbieralo tisícky jeho rukopisov, písomných poznámok, náčrtkov, umeleckých diel a artefaktov z jeho mladosti a celého života.

No a približne o ďalších 100 rokov, aby sme boli presní- v roku 2021 z prostriedkov Nadácie A.P. Mollera a ďalších došlo k mohutnej a zásadnej rekonštrukcii a vitalizácii múzea. Na začiatku jesene 2021 dánska kráľovna Margrethe II. slávnostne otvorila úplne nové múzeum. A to tak veľkolepé, že napriek obmedzenej ploche bude úspešne konkurovať slávnemu Legolandu v Billunde, či Tivoli v Kodani. Už dnes si úspešne zabukovať vstup znamená tak urobiť týždne vopred.

Autorom rekonštrukcie je japonský architekt Kengo Kuma a jeho kolektív. Vďaka tomu vznikla unikátna umelecká scéna v podobe použitej architektúry, nádhernej "japonskej" záhrady a exponátov múzea. To všetko spolu premostí návštevníka do komunikácie so svetom rozprávok H.Ch.Andersena a to celkom nenútene a spontánne. Múzeu je vybudované na ploche 5600 m² a jeho hlavnými časťami je Detský dom, podzemné priestory s exponátmi a magická a úchvatná rozprávková záhrada.